

UOT 37.01

MÜXTƏLİF TƏDRİS OYUNLARININ DƏRSLƏRƏ İNTEQRASIYASI**Zülfünaz Şahin qızı Şəfiyeva***Bakı Qızlar Universitetinin magistrantı***ORCID:** 0009-0001-7405-1260**E-mail:** zulfunazsefiyeva4@gmail.com***Açar sözlər:** dərs, ibtidai-sinif, oyun, integrasiya, inkişaf.****Ключевые слова:** урок, начальный класс, игра, интеграция, развитие.****Keywords:** lesson, primary-class, game, integration, development.*

İbtidai siniflərdə tədris olunan fənlər şagirdlərin ilkin bilik, bacarıq və dünyagörüşünün formalaşmasına xidmət edir. Bu mərhələdə tədris proqramı uşaqların yaş xüsusiyyətlərinə uyğun qurulur və onların həm intellektual, həm də sosial inkişafını təmin etməyə yönəlir. İbtidai siniflərdə əsasən aşağıdakı fənlər tədris olunur:

— Ana dili (Azərbaycan dili) – şagirdlərə oxu, yazı, dinləmə və danışmaq bacarıqları aşılanır. Bu fənn digər bütün fənlərin mənimsənilməsi üçün əsas rol oynayır.

— Riyaziyyat – məntiqi düşüncə, hesablamalar aparmaq, problemləri həll etmək bacarıqlarını inkişaf etdirir. Şagirdlər sadə riyazi əməliyyatları və anlayışları öyrənirlər.

— Həyat bilgisi – şagirdlərin ətraf mühit, cəmiyyət və gündəlik həyat haqqında ilkin biliklər əldə etməsinə kömək edir. Bu fənn onların dünyanı tanımasına şərait yaradır.

— Xarici dil (əsasən ingilis dili)-şagirdlərdə ilkin ünsiyyət bacarıqları formalaşdırılır, sadə söz və ifadələr öyrədilir.

— Təsviri incəsənət-yaradıcılıq qabiliyyətini inkişaf etdirir, şagirdlərin estetik zövqünü formalaşdırır.

— Musiqi-ritm, melodiya və musiqi duyumunu inkişaf etdirir, emosional inkişafda mühüm rol oynayır.

— Texnologiya-şagirdlərə sadə praktik bacarıqlar öyrədilir, əl işləri və yaradıcı fəaliyyətlər həyata keçirilir.

— Fiziki tərbiyə-uşaqların fiziki inkişafını təmin edir, sağlam həyat tərzinin formalaşmasına kömək edir.

Bu fənlər bir-biri ilə əlaqəli şəkildə tədris olunur və şagirdlərin kompleks inkişafına xidmət edir. İbtidai təhsil mərhələsində əsas məqsəd yalnız bilik vermək deyil, həm də öyrənməyi öyrətmək, müstəqil düşünmə və sosial bacarıqları formalaşdırmaqdır.

İnteraktiv metodlar vasitəsilə Azərbaycan dili tədrisində qrup işləri və müzakirələr vacib yer tutur. Tələbələr birgə işləyərək dilin qrammatik və leksik xüsusiyyətlərini dərinlən öyrənir. Müxtəlif mövzular ətrafında fikir mübadiləsi apararaq anlayışlarını genişləndirirlər. Bu cür metodlar həmçinin şagirdlərin yaradıcı düşünmə və problem həll etmə bacarıqlarını inkişaf etdirir. Azərbaycan dili tədrisində interaktiv metodların tətbiqi, şagirdlərin dil biliklərini yalnız nəzəri şəkildə deyil, həm də praktik şəkildə inkişaf etdirmələrinə şərait yaradır. Qrup işləri, müzakirələr. Layihə əsasında tədris və rəqəmsal alətlərdən istifadə, tələbələrin dili daha yaxşı mənimsəmələri üçün çox mühüm alətlərə çevrilir. Bu yanaşmalar, dil öyrənmə prosesində şagirdlərin

daha çox motivasiya olmasına, onları yeni biliklər əldə etməyə sövq etməyə və dil bacarıqlarını real həyat şəraitində tətbiq etməyə imkan verir [4, s.302]

İnteraktiv dərslər metodları, Azərbaycan dilinin qrammatik və leksik xüsusiyyətlərini dərinlən öyrənmək və bu bilikləri gündəlik həyatda tətbiq etmək üçün tələbələrə geniş imkanlar təqdim edir. Müasir texnologiyaların tətbiqi isə tədris prosesini daha cəlbedici və əyləncəli edir, şagirdlərə daha dinamik və interaktiv bir öyrənmə mühiti yaradır. Nəticədə, interaktiv dərslər metodları şagirdlərin dil bacarıqlarını yalnız inkişaf etdirmək deyil, həm də onları daha yaradıcı və müstəqil düşünən fərdlərə çevirmək üçün güclü bir vasitədir. Bu metodlar tədris prosesini daha canlı, maraqlı və səmərəli edir (Əliyev, 2015).

İnteraktiv dərslər metodları, Azərbaycan dili tədrisində tədris prosesini daha dinamik, maraqlı və səmərəli etməklə yanaşı, şagirdlərin dil bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün mükəmməl bir vasitədir. Bu metodlar, tələbələrin yalnız passiv şəkildə məlumat almasını deyil, fəal şəkildə dilin müxtəlif aspektlərini öyrənmələrini təmin edir. İnteraktiv yanaşmalar, şagirdləri müzakirələrə, qrup işlərinə və təcrübəyə əsaslanan fəaliyyətlərə cəlb edərək, onların dil biliklərini real həyat şəraitində tətbiq etmələrinə şərait yaradır. Bu da onların həm qrammatik, həm də leksik biliklərini dərinlən mənimsəmələrini və dil bacarıqlarını genişləndirmələrini təmin edir.

Problemin aktuallığı. İbtidai sinif şagirdlərinin şəxsiyyət kimi formalaşmasında oyun əsaslı öyrənmənin rolu müasir təhsilin əsas tələblərindən biri kimi diqqət mərkəzindədir. Rəqəmsal dövrdə böyüyən uşaqlar üçün oyunla öyrənmə daha cəlbedici və motivasiyaedici olduquna görə onun tətbiqinə ehtiyac artır.

Problemin elmi yeniliyi. Tədqiqatın elmi yeniliyi oyun fəaliyyətinin şəxsiyyət formalaşmasına təsirinin sistemli şəkildə öyrənilməsi ilə bağlıdır. Əvvəlki yanaşmalardan fərqli olaraq, bu araşdırmada oyunların yalnız əyləncə deyil, inkişaf etdirici pədaqoji mexanizm olduğu elmi əsaslarla izah olunur. Şəxsiyyət keyfiyyətlərinin əldə edilməsinə təsir edən oyun modellərinin pədaqoji səmərəliliyi yeni tədqiqat baxışı kimi qiymətləndirilir.

Problemin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Mövzunun nəzəri əhəmiyyəti oyun əsaslı öyrənmənin motivasiya, ünsiyyət, əməkdaşlıq və yaradıcı təfəkkür kimi şəxsiyyət komponentlərini inkişaf etdirən vasitə kimi nəzəri əsaslandırılmasında özünü göstərir.

Ədəbiyyat

1. Allahverdiyeva Ü. İnteraktiv dərslər metodlarının Azərbaycan dili tədrisində rolu // -Bakı: Qədim Diyar – 2025. №4. – s. 302–305.
2. Əliyev A. Azərbaycan dili tədrisində interaktiv təlim metodları. – Bakı, 2015.
3. Uşaq inkişafı metodikası. – Bakı: Qanun, 2011.
4. Məktəbəqədər və ibtidai sinif jurnalı. – Bakı, 2021.

Z.Ş. Şəfiyeva

Müxtəlif tədris oyunlarının dərslərə inteqrasiyası **Xülasə**

Müasir təhsil yanaşmalarında tədris prosesinin daha səmərəli və maraqlı təşkili məqsədilə oyun əsaslı öyrənmədən geniş istifadə olunur. Müxtəlif tədris oyunlarının dərslərə inteqrasiyası şagirdlərin idrak fəallığını artırmaqla yanaşı, onların təlimə marağını gücləndirir və öyrənmə prosesini daha mənalı edir. Oyunlar vasitəsilə təqdim olunan biliklər şagirdlər tərəfindən daha asan mənimsənilir, çünki bu proses emosional və interaktiv mühitdə həyata keçirilir.

Tədris oyunlarının dərslərə inteqrasiyası müəllimin məqsəd və məzmun seçimi ilə sıx bağlıdır. Oyunlar dərslərin müxtəlif mərhələlərində – motivasiya, yeni biliklərin mənimsənilməsi, möhkəmləndirmə və qiymətləndirmə mərhələlərində istifadə oluna bilər. Bu zaman oyunlar dərslərin məqsədinə uyğun seçilməli və şagirdlərin yaş xüsusiyyətləri nəzərə alınmalıdır. Düzgün seçilmiş oyunlar şagirdlərin diqqətini cəmləşdirir, əməkdaşlıq bacarıqlarını inkişaf etdirir və yaradıcı düşüncəni stimullaşdırır.

З.Ш. Шафиева

Интеграция различных образовательных игр в уроки **Резюме**

В современных образовательных подходах игровое обучение широко используется для более эффективной и интересной организации учебного процесса. Интеграция различных образовательных игр в уроки не только повышает познавательную активность учащихся, но и укрепляет их интерес к обучению, делая учебный процесс более осмысленным. Знания, представленные в играх, легче усваиваются учащимися, поскольку этот процесс осуществляется в эмоциональной и интерактивной среде.

Интеграция образовательных игр в урок тесно связана с выбором учителем целей и содержания. Игры могут использоваться на разных этапах урока – мотивационном, этапе освоения новых знаний, этапе закрепления и оценки. При этом игры следует подбирать в соответствии с целью урока и учитывать возрастные особенности учащихся. Правильно подобранные игры фокусируют внимание учащихся, развивают навыки сотрудничества и стимулируют творческое мышление.

Z.Sh.Shafiyeva

Integration of various educational games into lessons **Summary**

In modern educational approaches, game-based learning is widely used to organize the teaching process more effectively and interestingly. The integration of various educational games into lessons not only increases the cognitive activity of students, but also strengthens their interest in learning and makes the learning process more meaningful. The knowledge presented through games is more easily mastered by students, because this process is carried

out in an emotional and interactive environment.

The integration of educational games into the lesson is closely related to the teacher's choice of goals and content. Games can be used at different stages of the lesson - motivation, mastering new knowledge, reinforcement and evaluation stages. In this case, games should be selected in accordance with the purpose of the lesson and the age characteristics of students should be taken into account. Properly selected games focus students' attention, develop cooperation skills and stimulate creative thinking.

Redaksiyaya daxil olub: 30.04.2026